СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 111. Джерзи Сіти, Н. Дж., вівторок, 14 травня 1935. — VOL. XLIII. No. 111. Jersey City, N. J., Tuesday, May 14, 1935. THREE CENTS

ВЕТЕРАНИ ПРИЗНАЮТЬ НЕВДАЧУ

ВАШИНҐТОН. — Ветеранські організації признають уже, що їм не вдалося дістати на свій бік стільки сенаторів і конгресменів, скільки потрібно на переголосування кваліфікованою скількістю вета президента проти проєкту Петмена.

Не дивлячися на цю невдачу, ветеранські організації думають добиватись ухвалення іншого закона з бонусом для ветеранів великої війни.

КОШТИ ЗАПОМОГОВОЇ АКЦІЇ.

ВАШИНҐТОН. — За обчисленнями спеціяльного сенатського комітету, кошти розділу запомог для безробітних виносять 10 процентів розділеної на запомоги суми.

У січні, приміром, розділено на цю ціль 196 мілюнів долярів, а кошти удержання урядовців, що займаються розділюванням, виносили 19 і пів мілюна долярів.

Найдешевше коштував розділ запомог у стейтах Нової Анґлії.

КОНҐРЕСМЕНИ ЗА ЗНИЖЕННЯ ПОДАТКІВ НА ПИВО.

ВАШИНҐТОН. — Комітет палати послів для приходів думає над тим, щоб знижити податок на пиво так, щоби люди могли діставати склянку пива за нікля.

Конґресмен Кнутсон з Минесоти вже вніс законопроєкт, щоби податок від бочки пива знижити з 5 долярів на 2. Департамент скарбу противиться цьому, бо, мовляв, це підтяло би приходи скарбу на 200 мілюнів долярів річно.

СМЕРТЕЛЬНІ МАНЕВРИ.

ГОНОЛЮЛЮ. — Не дивлячися на тайну, якою уряд оточив маневри літаків і фльоти на Тихім океані, ґазети довідалися про кілька нещасливих випадків у цих маневрах.

Поручник Матіяс Вайет упав зі своїм літаком у море й утопився. Підчас маневрів кораблів зударилися з собою контрторпедовці „Сикард" і „Лі". Оба кораблі мають поважні шкоди. При тій нагоді згинув один моряк.

ПОЖАР У КОПАЛЬНІ.

ФЕРМОНТ (Вест Верджінія). — У шибі копальні підприємства „Бетлеґем Майн Корпорейшен" зчинився вогонь. Увесь шиб станув в огні, високім 500 стіп. Пожар попік на смерть 5 робітників та тяжко покалічив 7 інших.

Копальня не працювала, але помпи помпували з копальні воду. Пожар почався у глибині 300 стіп. Заряд післав на гашення вогню ґрупу робітників, і власне ці робітники впали жертвою вогню.

ВИСТАВА НАРОДНЬОГО МИСТЕЦТВА І МАЛЯРСТВА.

ФІЛАДЕЛФІЯ. — У неділю, дня 12 ц. м., відкрито тут заходами Злучених Американсько-Українських Організацій у ґалі товариства Горожан при 849 Норт Френклін стріт виставу українського народнього мистецтва.

У виставі розміщені річи, привезені з краю Сестрою Севериною Ч.С.В.В., як теж образи наших молодих артистів: Марії Нагірної, І. Росоловича, П. Захарчука, Р. Рохана, Е. Лисяка та С. Призика.

Американська преса помістила дуже прихильну оцінку.

Вистава буде тревати кожного вечора до пятниці, 17-го травня.

В середу вечором, 15-го травня, виголосить сестра Северина відчит про народнє мистецтво для нашого жіноцтва.

ПОПУЛЯРНІСТЬ „ДНЯ МАТЕРИ".

ВАШИНҐТОН. — „День Матери" святковано в цілім краю преріжними походами, концертами, вічами, і таке інше.

У великих містах, як Ню Йорк, у святі взяли участь міліони людей.

У багатьох випадках свято матери перемінилося на свято родичів. У Вашинґтоні уряд получив зі „святом матери" віддання почести матерям, що втратили синів у війнах.

ОСТЕРІГАЮТЬ ПЕРЕД ОБМЕЖЕННЯМ СВОБОДИ СЛОВА.

НЮ ЙОРК. — Коло півтрета сотки духовників церкви католицької, протестантської й жидівської виступили з публичною осторогою перед заходами обмежити свободу слова, преси й зборів.

Заява спирається на вислідах спеціяльного слідства, веденого сенатським комітетом для судових справ. Каже вона, що він якогось часу в Америці видно широку тенденцію обмежити горожанські вольности. Заява остерігає горожан, що коли ці тенденції дозволити розвинутися, то незадовго в Америці не буде свободи преси ні зборів.

Між духовниками, підписаними під заявою, є: о. Джан Райен, професор моральної теольоґії в Католицькім університеті; о. Едґар Шміделер з Краєвої Католицької Конференції Добробуту; відомі протестантські проповідники Кедмен і Фосдик та рабіни Стівенс Вайс і Самуель Голденсон.

ПРИСУД ПРОТИ ВИКРАДАЧІВ ОСІБ.

Суддя Морей Голберт у Ню Йорку видав присуд у справі шайки пачкарів наркотиків, котрих засуджено за викрадання людей, що їх шайка підозрівала як своїх конкурентів. Провідника шайки, Сальватора Манкуса, засуджено на 40 літ тюрми. Суддя сказав, що на основі так званого закона Линдберґа він міг післати провідника й 3 спільників на смерть. Почувши присуд, провідник шайки впав на землю. Два сторожі підняли його на ноги. Жінка Манкуса дістала півчверта року, один спільник 10 літ, а другий 3 роки.

СУДОВИЙ СЕКРЕТАР ЗАСТРЛИВ СУДДЮ.

Як повідомляють з Вильна, з городського суді в Лінтупі, пов. Свенцяни, сталася жахлива трагедія. Секретар тогож суду, Ераэм Янушкевич, увійшов на салю розправ і дав кілька револьверових стрілів до судді Кузьмінського, кладучи його трупом. Опісля вистрілом у голову відобрав собі життя. Була це пімста за те, що Кузьмінський переслідував службово Янушкевича, хотячи його позбутись.

ЧВІРНЯКИ В СССР.

Совєтська преса звідомляє з Кавказу, що колхозниця Будаєва в селі Нальчик породила нараз четверо дітей — двох хлопців і дві дівчинки.

ЗАСУДИЛИ ОШУКАНЦІВ.

В голосному процесі директорів зліквідованого „Людового банку вспульдзельчого" у Львові запав 8. квітня присуд. Едмунда Онишкова засуджено за спроневірення 60,000 зл. на два роки вязниці, Маріяна Гендля на 3, а Влад. Германа на 2 і пів року вязниці. Обв. Бріля, Валя і Т. Онишкова звільнено. Засуджені рішили внести апеляційний відклик з причини високого виміру кари.

ЗАЛІЗНИЧИЙ РОЗВАЛ У СОВЄТАХ.

„Ґудок", орган совєтського комісаріяту шляхів, нарікає на масові катастрофи і випадки на залізницях. Влада виступає проти залізничих службовців з гострими репресіями, які тільки відстрашують людей від цієї служби. На одній брянській лінії покинули службу 570 машиністів, наслідком чого залізнича обслуга страшенно перетяжена працею. Бувають випадки, що залізничники роблять службу без перерви по 38 годин, що теж причиняється до безнастанних залізничих катастроф. Одночасно нищаться масово вагони, особливо на бічних лініях. Обчислено, що протягом 9 місяців мин. року на всіх бічних лініях знищилися 34,000 вагонів.

ЗЛОВЖИВАННЯ В ГРОМАДСЬКІЙ ГОСПОДАРЦІ.

Перед перемиським судом станули вйт із Журавиці Максим і громадський писар Пятницький під закидом зловживань на шкоду громади. Вони довгі літа крали громадські гроші, покриваючи браки фальшивими квітами. Зловживань допускались так спритно, що контроля не могла їх викрити. На розправі не признаються до вини, викручуючись як мога. Розправа тревае дальше.

ХОРВАТСЬКИЙ ЧАСОПИС ПРО УКРАЇНСЬКУ ЗАГАЛЬНУ ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ.

Загребський щоденник „Обзор" ч. 81 з 5. квітня приніс великий фейлетон п. з. „Енциклєопедії". Автор фейлетону, д-р Івен Есіх, говорить про енциклєопедії: Французів, Анґлійців, Німців, Італійців, Еспанців, Шведів, Москалів, Українців (у Польщі), Поляків, Чехів, Хорватів, Сербів, Словінців, Болгарів. Про Українську Загальну Енциклєопедію сказано там: Українці в Польщі мають Загальну Українську Енциклєопедію в 3-ох томах, а саме на днях вийшов додаток, який доповнений теж назвищами деяких наших (себто хорватських) культурних робітників, як напр. д-ра Миколи Андріча, університетського професора Павла Вука-Павловича, д-ра Зденки Маркович й інших. Енциклєопедію видала „Рідна Школа" (Львів, Станиславів, Коломия). Головний редактор відомий український біольоґ Іван Раковський, хорватську літературу й культуру опрацювали Ягічів ученик (тепер у Берліні) д-р Зенон Кузеля і д-р Василь Сімович. В редакційному комітеті були В. Дорошенко, М. Рудницький, В. Сімович і невтомний Василь Микитчук. Щодо багатства матеріялу, з огляду на своїх співробітників, перших українських фаховців і щодо методи праці, українська енциклєопедія є монументальним ділом, що може суперничати з найкращими енциклєопедіями Заходу. Пять великих зшитків лексикового формату присвячено лише галслу „Україна" і це справді архитвір сучасної української науки. Твір має більше як 5,000 ілюстрацій.

ТРОЄ ДІТЕЙ СТРУЇЛА, А САМА ЗГОРІЛА.

У Білцях, в Бесарабії, жила від двох літ удовиця Єлена Соба з трома малолітніми дітьми у великій нужді. Вона рішила зробити кінець своїй біді. Увечір дала вона дітям ліпшу вечерю й домішала трійла до їжі. Коли діти почали витися з болю, не могла вона дивитися на них, натерла себе нафтою й підпалила. Сусіди застали двоє дітей мертвих і маму, спалену на вугіль. Тільки 14-літній хлопчина остався при життю.

АКРОМЕҐАЛІЯ.

Акромеґалія — одна з рідших хоріб і тому єгипетські лікарі з великим зацікавленням слідять за ходом тої хороби на молодому Могамеді Ґазі з Каїра. Два роки тому Могамед, по званню денний зарібник, упав з паркана. В лічниці передержали його два тижні. Та коли Могамед вернувся домів, виявилося, що він не може вбратися в своє вбрання; за два тижні перебування в лічниці, хоч він мав тринцять чотири роки, він виріс 15 цм. Лікарі слідили від того часу Могамеда дуже пильно. Він ріс безупинно й виріс за два роки з нецілих двох метрів на два метри 75 центиметрів. Тепер росте він поволі дальше. На думку лікарів, акромеґалію викликало стрясення, що його пережив Могамед підчас упадку з паркана. Це стрясення побудило внутрішню секрецію. — Цікаво, що зі зростом величини тіла вага тіла Могамеда не більшає. Могамед тратить сили й уже лежить у ліжку.

ЕКОНОМІЧНА ОРГАНІЗАЦІЯ ЛІКАРІВ.

У Ню Йорку зорґанізувалося нове лікарське товариство, що має обороняти економічні інтереси лікарської професії. Називається вона „Физишенс Ексвиті Асосейшен оф Америка". Має воно заступати матеріяльні інтереси лікарів. Думає виступати проти безплатної лікарської допомоги для тих, що можуть платити, проти безправної практики всяких лікарських шарлятанів, тощо. Орґанізація має допустити в члени крім звичайних лікарів також дентистів і остеопатів.

ОШУКАНСТВО З ІНВАЛІДСЬКОЮ РЕНТОЮ.

Лісний робітник у Зеленій, пов. Надвірна, 17-літній Микола Осташук, хотів мати інвалідську ренту і попросив гаєвого Дмитра Сенедюка, щоби відрубав йому сокирою два пальці з правої руки. Сенедюк зробив це й Осташук пішов до обезпечальні, де якийсь час лікувався, а потім вніс подання, щоб йому признали інвалідську ренту. Два свідки, гаєвий Сенедюк і Семен Осташук, посвідчили, що випадок стався при праці, і Миколі Осташукови призначено ренту. І справа булаб ніколи не виявилась, якби не те, що Семен посварився з Миколою і робив йому докори за ошуканство. Довідалися про це інші люди і справою занялася поліція. Всі три станули перед окружним судом, який засудив Миколу Осташука і Дмитра Сенедюка по 2 роки вязниці, а Семена Осташука на 10 місяців без припинення. Від цього присуду засуджені відкликались і перед кількома днями справу розглядав львівський апеляційний суд. Два перші не виграли нічого, бо апеляційний суд затвердив присуд першої інстанції; тільки Семенови Осташукови припинив кару на 5 літ.

ВІНЧАЛЬНА СТАТИСТИКА.

Обчислено урядово, що торік заключено в Польщі 277,255 подруж. З того припадає на римо-кат. обряд 181,347, на греко-кат. 32,122, на православний 33,036, на евангеликів 7,066, на жидів 21,861 (крім ритуальних вінчань), на інші віроісповідання 1,226 подруж. Найбільше число подруж припадає на греко-кат. обряд, бо 9.1 подруж на 1,000 мешканців, коли на римо-кат. припадає 8.7, на православних 8, на жидів 7.1 подруж.

„ГОНҐСТЕРИ".

Досі ми знали ґенґстерів, себто американських бандитів, а тепер появилася ще назва „ґонґстер". Це в Лондоні для боротьби з автомобілістами, що переступають допускальну швидкість 50 км. на годину, поліція назначила тайних аґентів, які їздять по місті то як шофери, то як візники, чи то як звичайні подорожні. Кожного разу, коли тайний аґент завважить нарушення правил вуличного руху, він вдаряє в ґонґ (щось наче музичний інструмент Індійців і Китайців у формі тарілки, що по ній бють деревляною паличкою). Авто обовязане якстій спинитися, в іншому разі грозить вища кара. Тих аґентів назвали тому „ґонґстерами". Ґонґстери урядують дуже пильно: вони списують кількасот протоколів денно.

ПОМЕР ПІЛСУДСЬКИЙ

ВАРШАВА. — У палаті Бельведер помер тут Йосиф Пілсудський, фактичний диктатор Польщі.

У часі смерти мав він 67 літ. При смерти були при ньому: 5 лікарів, священик та жінка. Зараз по смерти президент Польщі, Мосціцький, відбув конференцію з премієром міністрів, Валерієм Славеком, щоби поробити надзвичайні зарядження, котрі малиб запобігти якимнебудь надзвичайним подіям. По місті скріплено поліційну й військову сторожу. Військові автомобілі вганяли вулицями міста.

Щойно кілька годин по смерти подав уряд факт до відома публиці в спеціяльній проклямації, котра називає Пілсудського найбільшим чоловіком Польщі. Проклямація подає як причину смерти недугу рака. Проклямація зарядила державну жалобу.

Щоб запобігти якимнебудь виступам ворогів уряду, кабінет міністрів негайно обсадив посади, опорожнені через смерть Пілсудського. Уряд міністра війни обняв ґенерал Каспшицький, а інспектором армії став Едвард Ридз-Сміґли.

Польський уряд дістає від інших урядів кондоленції приводу смерти Пілсудського. Між іншими присилає кондоленції Гітлер, величаючи Пілсудського за кооперацію з Німеччиною для мира Европи. Італійські ґазети висказують симпатії для Пілсудського як начальника уряду, що своїм характером є фашистівським.

ДИПЛЬОМАТИЧНА ПОДОРОЖ ЛЯВАЛЯ.

ВАРШАВА.—Як видно з голосів польської преси, інспірованої польським урядом, польський уряд дався переконати французькому міністрови заграничних справ, Ляваеви, що французько-російська угода не зміняє становища Франції до Польщі.

Прощальний бенкет у честь Ляваля відкликано через недугу Пілсудського, і Лявалі негайно виїхав до Москви. Московські ґазети витають його як доказ тісніших звязків між Францією й Росією.

ЕКЗЕКУЦІЇ БЕЗ КІНЦЯ.

РОСТОВ НАТ ДОНОМ. — Кілька годин по засуді суду виконано тут кару смерти на 22-літнім Александрі Капуску, орґанізаторі банди молодих проступників, що допускалися крадіжів.

У Харкові має незадовго відбутися суд над 4 місцевими урядовцями за те, що не доглянули стану порому, котрий потім затонув з 28 дітьми. Показується, що пором був такий подіравлений, що його вже здавна не вживано. Одначе коли діти хотіли вибратися на прогульку, його віддано їм до розпорядимости.

БУКОВИНСЬКА УКРАЇНКА СПАДКОЄМНИЦЕЮ ПАПИ ПІЯ IX.

Як пишуть румунські ґазети, одинокою людиною, що доказала своє право до спадщини по папі Пію IX-тім, що помер у Римі в 1879 році, є пані Ольга Федорович з Вижниці на Буковині, що тепер живе в Чернівцях.

Спадщина папи Пія IX. складається з замку й маєтку в Барсельоні та з 60 мілюнів пезет у грошах і дорогоцінностях. Спадщина мала припасти нащадкам його сестри, Марії Доротеї. В 1916-тім році в польських ґазетах появилися були оголошення, в котрих кликано спадкоємців зголоситися до виконавців тестаменту. Пані Ольга Федорович, кажуть румунські ґазети, доказала свої права документами, з котрих виходить ясно, що покійна сестра папи Пія IX-го була її прабабкою. Пані Ольга Федорович жила в дуже скромних відносинах з маленької пенсії по свому чоловіці, що був урядником.

ҐАЗЕТА ДЛЯ РЕМІСНИКІВ.

ЛЬВІВ.—Двотижневик „Практичний порадник", що виходить від 15-го грудня минулого року, постановив відкликатися виключно до ремісників та стати їх орґаном.

Ґазета ставить собі тепер за завдання піддержувати морально розвій фахового українського ремісництва. Ґазету мають писати приступно для ремісників та порушувати життєві питання цеї важної кляси.

Краєві ґазети витають цю переміну як корисну для українського народу.

ЧУЖИНЦІ ПРО УКРАЇНСЬКУ ЕНЦИКЛЬОПЕДІЮ.

ПРАҐА. — Німецька ґазета в Чехословаччині, „Праґер Пресе", подаючи вістку про появу останнього тому „Української Загальної Енциклєопедії", називає її граничним каменем в історії української культури.

Автор статті зазначує, що енциклєопедії не можна назвати досконалим твором, але всетаки признає їй придатність для практичної роботи. Він називає її вислідом дуже поважної умової праці та свідоцтвом національної зрілости.

ПОСТУП ТЕХНІКИ.

ПАРИЖ. — Французький уряд випробовує тайно новий тип літака, що не має крил, а посувається при помочі сили горячого повітря.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три центи.
На рік $6.00
На пів року $3.25
На три місяці $1.75
Число з пятниці (з англійською частю):
На рік ..... $ 2.00
На пів року ..... $ 1.25
В Джерзи Сити і Заграницею:
На рік $9.00
На пів року $4.75
На три місяці $2.50

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy
One year $6.00
Six months $3.25
Three months $1.75
Friday's Issue (with Ukrainian Weekly):
One year ..... $ 2.00
Six months ..... $ 1.25
Foreign and Jersey City Rates:
One year $9.00
Six months $4.75
Three months $2.50

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗНАЧІННЯ ТОЛІДСЬКОГО СТРАЙКУ

Хоч толідський страйк може виглядати на страйк, що обходить тільки робітників одного промислу, автомобільного, якщо не одної тільки фабрики, він має широке значіння для всього робітництва Америки, бо в ньому йде боротьба за засади, які обходити мусять усіх робітників, та за права всього робітництва Америки.

Це видно вже хочби з поширення страйку. Страйк почався в фабриці автомобільних трансмісій підприємства Шевроле, але він зараз закрив фабрики Шевроле: в Норвуді, Огайо; у Джеймсвилі, Висконсин; Ст. Луісі та Канзас Сиіті, Мезуре; у Фортд Сиіті, Аркензо; у Болтимор, Меріленд; та Атлянті, Джорджія. Одні з тих фабрик страйкують для симпатії, а інші, бо не можуть працювати, не дістаючи фабрикатів з фабрик, захоплених страйком. Зчасом страйк може поширитися ще далі й захопити не тільки автомобільний промисл, але й промисли, що живуть з автомобільного промислу, як, наприклад, фабрикація автомобільного скла.

Як можемо читати в новинках про страйк, страйкуючі робітники ведуть боротьбу на кілька фронтів. Читаємо, приміром, часто, що робітники протестують проти того, щоби переговори з підприємцями в їх імени вели урядові посередники, прислані з Вашинґтону. Не хочуть теж страйкарі признавати як своїх повновласників високих урядників Американської Федерації Праці; видно з того, що лідерство федерального уряду та Американської Федерації Праці серед автомобільних робітників підорване. Страйкарі признають за своїх представників тільки тих, котрих вони вибрали самі вільними голосами.

З новинок видно теж, що заряди обнятих страйком фабрик часто готові йти страйкарам на ріжні уступки. Обіцюють підвишку заплати, зменшення годин праці. Видно, що фабриканти числяться зі зростом юнійних настроїв серед робітників. Одначе робітники звичайно кажуть, що цього мало. Вони теж знають про зріст своєї сили й хочуть тепер добитися не так тимчасових уступок, як радше основного, постійного признання права робітників укладатися про умови праці колективно, через вибраних робітників, себто признання робітникам права до організації.

Є це дуже важний факт у розвою американського робітничого руху, що за цю боротьбу взялися тепер якраз автомобільні робітники, які до недавного ще часу були до цього далекі. Автомобільний промисл це один з основних промислів Америки, й тому коли ці робітники добудуть для себе право організації, то це буде мати значіння й для інших промислів краю.

О. Сновида.

ЧИ МИР Є НЕПОДІЛЬНИЙ?

(ПО СТРЕЗІ).

Тезою Літвінова було, що „мир є неподільний". Себто, треба, щоб західні держави зобовязалися підтримувати Росію у випадку, коли їй загрожує війна, бо інакше ця війна перекинеться на цілий континент. Події останніх днів, а особливо наради в Стрезі, показали, що концепція російської дипльоматії не стала концепцією держав Заходу.

Літвінов усіми силами старався доказати Англії й Франції, що коли Німеччина заатакує Росію, Англія й Франція, мусять прийти їй на допомогу. Але Англія холодно відмовила: мовляв, я гарантую спокій у західній частині Европи, а як ітимуть справи на Сході, це менс мало обходить. Як на ССР нападе Німеччина, ну, то най ССР боронитьcя. Гарантувати границі ССР так, як Англія загарантувала границі Франції, вона не збирається. В евентуальнім німецько-російськім конфлікті Англія драгне бути невтральною...

Це був перший туш зимної води, виллятий холодними Британцями на розпалені (і перелякані) голови совєтських дипльоматів. За тим тушом наступив другий... Літвінов жадав розширення пактів про неагресію і на Схід. Іншими словами, він жадав, щоби вразі нападу Японії на ССР Англія й Франція поспішили на поміч Росії. Але й тут, устами лорда Саймона, Англія холодно відповіла, що на такі пакти неагресії, які малиб гарантувати Росії її азійські посілости, Англія не годиться...

Та на тім справа не скінчилась. Великим козиром у руках Совєтів була французька карта. Барту й Еріо (на спілку з Блюбом і взагалі з французькими комуністами) вимостили доріжку для відновлення французько - російського союзу. Ляваль, що мав лише підписати остаточний пакт, нагло зворохобився. Совєти жадали автоматичної допомоги вразі нападу Німеччини, автоматичного пакту взаїмної допомоги. Спершу нібито Ляваль пристав на це. Але потім рішив, що ліпше таки в подібнім випадку відкликатись до Ліґи Націй. Це охоронить Францію від вплутання в німецько-російський конфлікт і від виступу проти Японії, що нічого доброго для Франції не далоб. А поміч Росії? Що вона варта, коли Росія не сусідує зовсім з Німеччиною?

Оскаженілий Літвінов відїхав до Москви. А в міжчасі й італійська преса пригадала собі, що російське дерево не повинно рости аж до неба. Несподівані москвофільські симпатії Румунії і Чехії нагадали Італії, що австро-угорської монархії, яка перегороджувала Росії шлях до Середземного моря і на Балкани, вже нема. А коли російську експансію попиратимуть Чехія й Румунія, то чи ця інвазія СССР до середньої Европи і на Балкани лежить в інтересах Італії?

Росія, яка хотіла знайти союзників у випадку її війни в Европі (з Німеччиною), чи в Азії (з Японією), забралася зі Стрези з порожніми руками. Теза Літвінова, що мир є неподільний, дістала в лоб. В Европі совєтським дипльоматам дали ясно зрозуміти, що цілком добре можна собі уявити війну на Сході Европи чи на Даленім Сході без того, щоб у цю війну конче мусіли вплутатися держави Заходу. Росії дали до зрозуміння, що в своїх конфліктах в Европі і в Азії вона стоятиме осамітнена.

Тут нічого не змінить і така обставина, що Совєтам може вдатися заключити з Францією навіть союз. Теж і з нього не буде великої користи.

Як побіжать випадки далі? Будучність покаже. Покищо воно показало, що у відношенні до Росії, на Заході, навіть у Франції, наступає отверезіння. Стати арбітром европейської політики Росії не вдалося. Переставши боятися Росії як противника, як аґента всесвітньої революції, західні держави перестали її цінити і як союзника. Очевидно, звіти дипльоматичних представників Европи в Москві про стан імперії Сталіна не є для останнього такі потішаючі... Большевицький режім добігає кінця своїх зусиль знайти підтримку в Европі. Від нині він стане лицем до лиця з власною країною. Момент грізний для ССР і повний несподіванок для нас... Той „мир" який усталили большевики в себе і на Україні, не буде загарантований ніким, отже не треватиме довго...

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ФРАНЦУСЬКО-МОСКОВСЬКИЙ СОЮЗ І ПОНЕВОЛЕНІ НАЦІЇ СССР.

З нагоди підписання французько - московського союзу „Журналь де Женев" приніс статтю під титулом „З ким?", з якої подаємо витяги:

„В европейській пресі та на міжнародніх конференціях живають часом слова „Росія" замісць „СССР", хоч за совєтською конституцією Росія є також частиною цього Союзу, як Кавказ, Україна, Туркестан. Навіть більше того: в 4. параграфі цеї конституції стоїть чорним по білому, що кождий нарід, учасник совєтського Союзу, має право вільно виступити з нього, оголошуючи просто цей виступ. Отже ССС-Р є з погляду формального вільнішим союзом народів ніж федеративна держава, а навіть конфедерація!

Але хто має право глянути на те, що закриває заслона, яка зветься совєтською конституцією? „Це внутрішня справа Росії і це нас не обходить", говорять Европейці; це деякого роду тобу, якого не можна порушувати згідно із звичаєвим правом. Чи Ллойд Джордж не сказав одного разу, що він готовий провадити торг навіть з канібалами?

А совєтські керівники є ще більшими противниками всякої інтервенції... за винятком фінансової інтервенції. І дійсно, вони кидають громи на Німеччину, але не мають нічого проти того, щоб дістати від тоїж самої Німеччини позичку 200 міліонів марок. Франція поспішить мабуть перевести ще ширшу інтервенцію з огляду на те, що шляхи получення, як заявив Каґанович, є в жалюгіднім стані, який не дав би можности подати „взаїмну поміч" евентуальним союзникам

Европейці моглиб поставити собі ще такі запитання: Як ставляться Кавказці до того, що їх добро вивозиться, наприклад марґанець чи нафта, а за це до скарбу Москви плинуть сотки міліонів? Що думають Українці, коли їм забирають їх збіже тоді, як самі хлібороби мруть з голоду? Як ставляться мешканці Туркестану до того, що їм забирають їх бавовну, коли вони самі ходять голі? Таких питань можна би було ще поставити дуже багато, але й поставлені питання вистарчають цілком для того, щоб показати, в якій мірі Москвини грабують інші народи та кують їм нові кайдани їх власним добром та виробами їх власної праці.

З ким хочуть Европейці заключати пакти і союзи? З Росією чи з СССР? З Кремлем чи з народами? Хто може сказати цим Европейцям, чи ці народи рушаться, коли їх покличуть на поміч? Що подумають вони, коли ці народи саме скористають з цеї нагоди, щоб заатакувати своїх заклятих ворогів у Кремлю? Чи можуть вони серіозно припускати, що Кавказці, Українці та Туркестанці будуть жертвувати собою для „єдиної неділимої Росії"? Алеж це булоб справжнім божевіллям, а вони ще не божевільні!

Яка була причина розбитя царської Росії, як не деспотизм та переслідування чужих народів? Чому революція 1917 році не вратувала цілости цього цісарства, як „діти батьківщини" уратували колись французьку націю? Як зясувати, що російські салдати, слухаючи Леніна відповідали на німецькі ґранати тисячами закликів до братання?

Ні, російський нарід не забув, що кримська поразка принесла йому скасування кріпацтва; манджурські поразки принесли першу революцію в 1905 р. і думу; і нарешті остання поразка принесла другу революцію 1917 р. і упадок монархії. От що памятає російський нарід і от чому трясуться мешканці Кремля.

Чи може в Европі думають, що війна, якаб жорстока та руїнницька вона не була, може поставити нарід російський та чужі народи в становище гірше від теперішнього? Таких наївних не можна вже знайти в СССР, винятком, розуміється, членів комуністичної партії та Комінтерну всіх країн світа, які жиють коштом народу російського і чужих, що вмирають з голоду.

Хай читач не думає, що автор цих рядків хоче війни. Нізащо в світі. Але він ані трохи не є прихильником пактів та союзів з Москвою, що, творячи ілюзії у майбутніх союзників, продовжують існування варварського большевицького режіму, ганьби нашої доби, замісць того, щоб увільнити від нього цивілізацію".

(Укбюро, Женева).

КАСОВИЙ ЗВІТ ОБЄДНАННЯ

(За квітень 1935 р.)

I. ПРИХІД:

З переносу		$ 124.92
Прихід у квітні 1935 р.		2,245.24
Разом		$2,370.16

II. РОЗХІД:

а) **Висилка до Рідного Краю:**		
1) Визвольна акція	$425.00	
2) Лемківщині	425.00	
3) Рідна Школа	400.00	
4) Інваліди	300.00	
5) Політичні вязні	100.00	
6) Тов. „Просвіта" у Львові	100.00	
7) Музей Визвольної Боротьби (Прага)	75.00	
8) Письменникам	60.00	
9) Національний Музей (Львів)	50.00	
11) Голодуючій Яворівщині	50.00	
12) Повоєнні вдови й сироти	50.00	
13) Українська Захоронка у Львові	50.00	
14) Дівоча реміснича бурса у Львові	50.00	
15) Преса	10.00	
16) Кошти листів і пересилки	15.60	$2,226.60
б) Удержання канцелярії		25.00
Разом		$2,251.60

III. ЗІСТАВЛЕННЯ:

Загальний прихід	$2,370.16
Розхід	2,251.60
Остається в касі Обєднання з кінцем квітня 1935 р.	$ 112.56

Обєднання Укр. Орґанізацій в Америці.

В. Будзиновський.

ВМИРАЮЧИЙ ДРОТАР

(Оповідання).

(2)

Другої днини коновал знов прийшов до нього. Решток несміло спитав його:

— Скажіть мені щиру правду: Чи то вже мій кінець прийшов, чи може пити далі ту вашу медицину? Бо як не поможе, то чого мені мучитися? Гадаєте, що та медицина така солодка?

— Людське життя в божих руках, — відповів коновал, — тож годі мені предвидіти, що з вами буде. Празник вже не на ваші літа. Ви забагато зїли. Найгірше те, що масна свинина ще лежить у шлунку. Треба вигнати звідтам, щоби в шлунку не скаменіла. Лежачи там, вона й кров загатила вам.

Медициною коновала Решток виганяв зі шлунка і з кишок ту каменюючу свинину і розрухував свою кров. Та се не прийшло з нині на завтра. Бували дні, що він почував себе ще гірше, як першої днини хороби.

Решток гадав, що йому раптом погіршилося. Гадав, що вже вмирає. Телепало ним, щипало і рвало в цілім тілі. То потішав себе, що від медицини Чалапюка таки мусить поджатн, то потерпав, що вмре не від хороби, а саме від тої медицини... Була дуже кінська. Не на одного коня, а на пару коней!

Крім того на дворі було препогано. Хоч Решток не жалував топлива і в хаті не було студено, то глянув у вікно, або вчув, як в комині вітер свище і скавулить, коли йому робилося зимно і він в теплім ліжку трясся. Сніг, перемішаний з дощем, гнав, несений скаженим вітром, і заліплював вікно.

Решток заліз ще глибше в постіль і став покривало затягати на голову, коли вчув, що в сінях хтось товчеться. Підвівся, сів і став наслухувати. Двері рипнули, відчинилися і увійшла якась баба, закутана в хустку так, що хто мав добрий зір, міг доглянути лиш її очи. Коли розгорнула хустку, показалася „непорочна голова", дівиця Анна Скипа.

— Слава Ісу Христу! Як там з тобою, Іване? — спитала Анна солоденьким голосочком.

— Погано! — забурчав Іван, стогнучи, ляг назад і до Анни обернувся плечима.

Анна підійшла поволи ближче, скинула з себе хустку і мале, сіре горнятко, яке мала в руках, обережно поставила на вікні. Потому вийшла до пекарні, принесла розгойданий стільчик і сіла на нього коло ліжка Івана, котрий лежав спокійно лицем до стіни, наче би крім нього одного в хаті не було живої душі. При слабім світлі пізної осінної днини її довге лице з вузькими, запавшими і зціпленими устами видавалося ще довшим і ще більше висуненим.

— На дворі препогано! — перебила Анна немилу мовчанку. — Нині я й собаки не мала би серця вигнати на двір.

Іван лежав спокійно. Не відповів ні словом.

— Так, так! — зітхнула, щоби перебити тишину. — Така негода, то нещастя для бідних людей!

Знов не було відповіди.

— Я прийшла подивитися, чи тобі чого не треба — додала по довшій хвили дальшої мовчанки.

Аж тепер Іван озвався, воркнувши не дуже ввічливо:

— Не потребую нічого!

Я знаю, що то дуже прикро лежати самому, як Лазар, — замітила Анна, жалісно похитуючи, побожно головою.

— Я дуже радо лежу сам! — гаркнув Іван.

— Вірю тобі, вірю! Тільки воно не дуже добре, як хто такий недужий. Без жадної опіки ти тут марно згинеш!

— Ніяка опіка мені не потрібна! Я цілком не згину! — вистогнав Іван і обернувся, так, що лицем лежав до Анни. — Ой! ой! До чорта! Холера якась! А то заболіло!

— Не клени так, Іване! — перестерігала його побожна непорочна. — Зле може бути з тобою, як станеш перед судом Бога!

— Мені ані сниться вже йти перед суд Бога! Я ще хочу жити! — крикнув Іван сердито, на ріжний лад викривляючи лице, бо по цілім тілі чув кольки, щипання і всякі інші болі.

Анна склала руки як до молитви і побожно, вліпивши очи в стелю, промовила:

— Іване! Любий Іване! Колись ми всі мусимо вмерти. Проти сего нема ради, нема медицини!

— Кажу, я не хочу вмерти! — заревів Іван сердито. — Я ще жити хочу! Мені ще далеко до смерти! Я лиш засильно обжерся!

— Я так гадала. А чи ти знаєш, що обжирство і пиянство, то смертельні гріхи? Ведуть просто до пекла на саме найнижче дно!

— Іди до чорта з твоїми смертельними гріхами! — крикнув Іван люто. — То тільки глупота, коли хто зїсть більше, ніж годен витримати; не гріх, ще й тяжкий!

— Я принесла тобі бальсам Дизи, Іване. Може би ти спробував його?

З кишені спідниці виймила фляшцину, в котрій було ще лиш пару кропель якогось сірого, каламутного плину.

— На, Іване. Зажий!

— Іди геть з тим свинством! Тьфу!

— То може покушаєш конфітуру бузини?

Анна пішла до вікна, взяла горнятко, підійшла назад до ліжка і підсунувши горнятко під ніс Івана, стала намовляти:

— Се не свинство. Я сама зробила. То дуже здорове. Деякі хороби неначе рукою відоймає. Покушай, Іване. Бодай трошка, на пробу!

Хоч Іван чув біль в цілім тілі, він аж підскочив і наглим рухом взад відсунувся від горнятка і крикнув:

— Агій! Відчепися! Кажу тобі, не хочу нічого. Лиши мене в спокою!

— Но, но! — успокоювала його Анна. — Не сердься, бо до того не маєш причини. Я не на те прийшла сюди, щоби тобі дошкулювати. Я хочу тобі добре зробити. Лиш трошка покушай. Зробить тобі добре. Поможе. Лиш піду до пекарні по ложку, бо тобі просто з горнятка невигідно.

Коли Анна підвелася, щоби відійти до пекарні, Іван крикнув сердито:

— Сідай!

Пробував сісти, та не годен був. Лиш троха підвівся, заклян і назад впав на подушку, кленучи. До Анни сказав:

— Я хочу мою кров назад пустити в рух, не якісь конфітури їсти. Вони мені ще гірше замулили би шлунок і кров загатили би.

— Іване, Іване! — розпочала Анна проповідь. — Коли вже тобі твоє здоровля і твоє життя такі байдужі, що відкидаєш мою поміч, то бодай не забудь за свою душу! Не годиться бути таким нетерпеливим

(Далі буде).

ПОДЯКИ.

Я, нижче підписаний член тов. Запорозька Січ, від. 388 У. Н. Союза, складаю сердечну подяку головним урядникам нашої орґанізації за уділення мені допомоги з фонду запомогового в сумі $35, котрі мені стали великою поміччю у моїй недузі. Також дякую місцевим урядникам і членам за поміч.

Петро Пазюк,
Честер, Па.

Я, нижче підписаний член 104 від. У. Н. Союза, складаю щиру подяку головним урядникам нашої орґанізації за уділення мені допомоги з фонду допомогового в сумі $50, а також за допомогу з минулого року в сумі $100, у часі, коли я втратив ногу. Бажаю У. Н. Союзови якнайкращого успіху. Також дякую місцевим урядникам за їх труд.

Григорій Мисак,
Перт Амбой, Н. Дж.

10-ЛІТТЯ МУЗЕЮ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ

Дня 28-го травня 1935 р. сповняється перше десятиліття життя й діяльности товариства „Музей Визвольної Боротьби України" в Празі. Заснований у звязку з ліквідацією українських таборів полонених і інтернованих українських армій, Музей ВБУ всі ці роки безнастанно зростав і розвивався. За перше десятиліття свого існування він зібрав величезне багацтво музейних і архівних матеріялів, що стосуються до української визвольної боротьби. Відділи: військовий, таборового життя з часів великої війни і таборів післявоєнних, архівів Союзу Визволення України, політично-дипльоматичний, еміграційний, академічної праці й студентського життя за кордоном, театрально-мистецький, хоровий та музичний, сокільського й спортового руху, видавництв, періодики й ін. — кожний з цих відділів містить у собі багато матеріялів, яких ніде ніхто не зберіг і яких ніхто, крім Музею ВБУ, не має.

Все це можна було зібрати й зберегти в Музею лише завдяки широкій допомозі й підтримці українського громадянства. Музей ВБУ в своїх колекціях не має ні одної куплено річ — всі свої багаті скарби він придбав виключно шляхом жертв. Жертводавцями були українські установи, організації й окремі особи не лише з ріжних міст Чехословаччини; Музеєви надсилали й надсилають матеріяли також з рідних земель і з ріжних країн Европи, де тільки є українські люди; навіть з далекої Америки й Азії. Всім жертводавцям за їх розуміння великої ваги нашої національної традиції та за їхню допомогу Музеєви в його важкій праці над збереженням її належить признання й подяка нації. Тільки така допомога й співробітництво можуть забезпечити Музеєви виконання його національних функцій та його повну незалежність як національної української установи. Тому, вступаючи в нове десятиліття свого життя, Музей ВБУ закликає патріотичне українське громадянство й надалі допомагати Музеєви матеріялами з визвольної боротьби України.

Ві відділи Музею доповнюються новими матеріялами й зростають. Повинністю товариства є забезпечити від загибелі зібрані в Музею національні скарби українського народу й уможливити дослідникам наукову працю над ними. Це дасться здійснити лиш у свому власному, для музейних потреб пристосованому помешканні. Тому Музей розпочав в осени 1932 р. акцію вибудування Українського Дому в Празі. Щоб і надалі зберегти свою повну незалежність від чужих чинників і претенсій, Музей оснував всю акцію виключно на жертвенности свого українського громадянства. Ні до кого чужого за допомогою Музей не звертався й звертатися не може. Українське громадянство відізвалося на заклик Музею й надсилає свої жертви на будівлю Українського Дому в Празі. Всім жертводавцям, що належно оцінили вагу цієї справи й своїми датками допомагають її здійснити, Музей висловлює якнайглибшу подяку. Разом з тим Музей заявляє, що збірки на Український Дім не можна проволікати на роки. Істотні інтереси Музею ВБУ рішуче вимагають, щоб Український Дім у Празі був збудований вже в найближчому часі й примістив у собі зібрані матеріяли. Тому, довершуючи перше десятиліття своєї праці, Музей ВБУ звертається до Українців цілого світу з гарячим закликом дати Музеєви ювилейний дар. Конче треба, щоб Український Дім у Празі був заложений ще в цьому 1935 р., який є ювилейним роком Музею ВБУ. Музей вірить, що ювилейний дар складуть всі Українці — всі українські організації й установи, всі українські родини, всі Українці і всі Українки. Всі, хто любить Україну не на словах, а на ділі, всі, кому дороге її майбутнє, не відкладаючи надішлють Музеєви свою жертву на ювилейний дар. Музей вірить, що українське громадянство зрозуміє вповні важкі завдання, велику працю, тяжке положення Музею ВБУ і в цьому ювилейному році забезпечить його власним музейним домом. Хай же Український Дім у Празі повстане як вислід творчого зусилля цілої нації української, як монумент її героїчної боротьби за своє визволення і як запорука її повного успіху в цій боротьбі.

Всі жертвуйте на ювилейний дар Музеєви ВБУ!

І найменша жертва ліпше, ніж шкідлива байдужність!

Прага, 3. квітня 1935.

За Товариство „Музей Визвольної Боротьби України":

Акад. проф. д-р. І. ГОРБАЧЕВСЬКИЙ (в. р.), голова.

Проф. СТ. СІРОПОЛКО (в. р.), секретар.

КВЕСТІОНАР

ЗВЕРНЕНИЙ ДО ЧЛЕНСТВА У. Н. СОЮЗА, ЯК ТЕЖ ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА В АМЕРИЦІ В СПРАВІ ЗБІРКИ СТАТИСТИЧНИХ ДАТ ДО ІСТОРІЇ НАШИХ ГРОМАД.

Назва місцевости. _____

Приблизне число Українців, що живуть у тій місцевости. _____

Коли осіли в тій місцевости перші українські іміґранти і звідки вони прибули. _____

_____

При яких роботах заняті наші робітники. _____

_____

Скільки має місцевість українських товариств. _____

Чи є українська церква (або церкви). _____

Чи є Український Народній Дім. _____

Чи є українська школа _____

Скільки є українських бизнесів і які. _____

_____

Чи є українські професіоналісти (лікарі, адвокати, вчителі, аптикарі і т. д.). _____

_____

Чи є українська бібліотека (або бібліотеки). _____

Чи є організації тут родженої української молоді; а як є, то скільки їх? _____

_____

Замітніші події з життя громади. _____

_____

_____

_____

Просимо дати відповіди на ті питання, а зібраний у той спосіб матеріял вислати по змозі якнайскорше на адресу „Свободи". Імена тих, що зберуть ці матеріяли, будуть поміщені в Пропамятній Книзі У. Н. Союза.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

АЛЕНТАВН, ПА.

Вистава нової драми.

Дня 14. квітня ц. р. члени місцевого драматичного кружка, що існує при українській православній громаді, відограли драму в 4 діях п. з. „Незгідне виховання", написану Ґ. Букатою.

Автор схоплює вірно образи з життя, те, як наші люди виховують своїх дітей, і представляє життя дитини, що виростає серед незгідного життя між родичами, вихована невідповідними методами. З цієї причини дитина виростає зі злими навичками, які розвиваються вміру її старших літ через незгідне поведення родичів у молоденькім її життю. Через таке виховання дитина наносить собі, родичам, рідні, а потім і цілій громаді сором і нещастя.

Публика, присутня на виставі, без пояснень добачила, в чім лежить корінь лиха. Зле виховання дитини є причиною злого життя.

В часі приготування до вистави алентавнська громада довідалася про науковий зміст цієї драми та вже перед часом вистави саля була виповнена публикою так, що багато задля браку місця змушені були на жаль, відійти.

Ця вистава дуже заінтересувала наших громадян. А заряд почувається до милого обовязку зложили в імени цілої громади щиру подяку всім аматорам, які брали участь у виставі та вивязались із свого завдання знаменито; а зокрема належиться подяка та признання за труд та солідне підготування вистави авторови драми — дяковчителеви Йосифови Букаті.

За уряд:

Василь Ракочий, предс.;

Василь Кішак, секр.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

У ШВЕДСЬКОМУ ДОМІ.

Шведи мають життєве правило, яке може для чужинів виглядає дивно, та всеж воно дуже розумне: „Мешкай ліпше, ніж тобі дозволяють обставини, віджвляйся відповідно до обставин, а зодягатися можеш і гірше". Можна сказати, що пересічна шведська родина придержується того правила.

Хата для пересічного Шведа — а ще більше для Шведки — це предмет культу, що нічим так не гордиться. Шведська жінка буде носити один і той сам капелюх і три роки, коли лише може щось заощадити та купити якусь гарну річ, щоби прикрасити хату. Чужинець дуже здивується, коли пані, яку стрінув у прилюдному місці в товаристві зодягнену дуже скромненько, прийме його в домі свому, ураджевому зі смаком, вигідно, коли не розкішно, хоч родина має небагато грошей. І господар дому дбає дуже про дім. Та нема в шведському домі того шабльону, що в домах інших народів. Може й тому жонатий Швед не пересиджує так по каварнях, як інші. Звичай, щоби дівчина, як вийде замуж, приносила чоловікови як віно зовсім уладжене мешкання, зовсім невідомий у Швеції. Дівчина навіть із найбагатших родин, як виходить замуж, дістає лише свою особисту виправу, себто білля та срібло. Все інше купують собі молодята помаленьки.

По шведських домах стрічаємо ріжні уладження та машини, які в домашньому господарстві заступають людську силу або вможливлюють заощадити на часі. Та ці машини й уладження Шведи мають лише тому, що в Швеції справа з домашньою прислугою дуже скомплікована. Як у всіх промислових країнах, усе більша скількість жінок іде до фабрик, де дістають більшу платню й де мають більше свободи. Тому теж прислуга має все більші вимоги. Тепер у Швеції взагалі не можна вживати слова „наймичка" чи „служниця", лише „домашня помічниця". За кілька літ у Швеції, яка вже й сьогодні є гіперкультурною країною, така домашня помічниця буде неосяжним люксусом для більшости родин, як це вже віддавна є в Америці. За винятком може найбагатших шведських родин, найближча ґенерація мешкатиме дійсно дуже вигідно, одначе мусітиме зректися домашньої прислуги. У шведських хатах незвичайна чистота та порядок. Про чистоту дбають не лише в кімнатах, у кухні та сінях, але й на дворі, на вулицях. Зразково чисті залізничі стації, залізничі вагони, готелі.

ДАЛЕКІЙ КОХАНІЙ

(Сонет).

Часами бачу я тебе у сні,
Мов в чарах вся стоїш передо мною,
В вінку краси і милого спокою,
Ніби в давно, давно минулі дні.
І любо так, і гарно так мені,
Бо з серця біль мов здійме хто рукою,
Такою легкою, цілющою, ніжною,
А думи всі розвіються сумні
Коли прокинусь і відкрию очі,
І в темну ніч вдиваюсь наоколо,
Рій чорних дум до мене прилітає,
А серце в грудях так чомусь стукоче
І біль у нім мов тернями хтось коле,
Аж віддих мій на хвилі завмирає.

П. Т.

Д-р Г. Г. Скегар, Шікаго, Ілл.

ЩО ПИШУТЬ ПРО УКРАЇНЦІВ

Часть XVI.

Переглядаючи анґлійську політичну літературу, я знайшов ще книжку під заголовком **Europe Since 1918** (Европа по 1918 році). Автором цеї книжки є славний американський дипльомат, історик і журналіст Герберт Адамс Гібонс (Herbert Adams Gibbons). Книжка ця обіймає 622 сторони друку і вийшла трома накладами фірми "The Century Company", New York and London.

Ціла книжка складається з 39 розділів. Про Україну й Українців нема спеціяльного розділу. Зате згадується про нас дуже часто майже у всіх розділах. Приміром на ст. 200 автор говорить про незалежність України в 1917 році та делеґацію до Парижа; на ст. 212, як Денікін воював проти самостійности України; на ст. 295, як Україну признано до II категорії держав; на ст. 302, як французький представник визнав незалежність України у Києві 1918 р.; на ст. 604 говориться про богатства України і Галичини. Спеціяльний розділ „Відродження Польщі" (ст. 231 до 256) переповім за автором. Автор вживає обидвох термінів: **Ukraine** і **Ukrainia.**

—o—

Підчас війни нікому і не снилося, щоби Польща стала вільною державою. Про це навіть сама Франція не хотіла говорити, бо Польща знаходилась у границях російської імперії, а Росія була спільницею Франції. Що це правда, нехай послужать історичні дані: Франція не підпирала Польщі як слід аж три рази, а то в 1814, 1830, і 1863 році. Але коли вибухла в Росії революція і Польща відорвалась від антанти та заключила мир з Німеччиною на власну руку, Франція почала домагатися сотворення вільної, але сильної Польщі. Франції було це конечне потрібне, бо вона мусіла мати сильного спільника проти Німеччини. Ця постанова Франції вдалась і так повстала Польща з 30 міліонами населення.

Представте собі моє здивування, коли я слухав у Парижі промови Романа Дмовського, в якій він говорив про польські аспірації та підкреслював, що між Чорним і Балтійським морем є лише два народи, Поляки і Росіяни, а Литовців і Українців не згадав ані словом. Але як Польща дістала землі, що їх хотіла, тоді: "the ungenerous attitude of the Poles toward their neighbors has been one of the most disheartening phenomena of the World's War aftermath. One would think that they, having suffered so much at the hands of their masters, would instinctively refrain from playing the detested role themselves. But as soon as they had a chance they demonstrated that they had learned only too well how to employ the brutal methods of their own conquerors. As Russians and Germans had acted towards the Poles, so Poles began to act toward Lithuanians and Ukrainians. We remember how the Poles cried out against the refined cruelty and the diabolical ingenuity of the colonization schemes of their Prussian masters. The laws under which they suffered in Poznania have been the inspiration of laws adopted by the Polish Diet to be applied against embarrassing majorities in the border districts of the new Poland."

Як Поляки довідалися, що вони дістануть самостійність, відтоді рік їх апетит на чужі землі. Як дістали один кусинь землі, то зараз жадали другого кусня. Дійшло до того, що Поляки придбали собі ворогів з боку Чехословаків, Литовців, Українців, Німців і Росіян. Не важко заповісти, що друга воєнна заверуха Польщу розіб'є, бо вона має забагато чужих земель та чужих народів.

Як маркантні приклади для доказу цього наведу Горішній Шлеськ і дві округи Західньої Прусії, як також Східню Галичину, яку віддано Польщі. Що правда, Східня Галичина спершу мала дістати свою автономію та правити собою 25 літ під зверхністю Польщі, а потім мав відбутися плебісцит, де населення мало вже рішати, куди ця земля мала належати. Та Польща відразу хотіла дістати ці землі на власність, хоч тут було лише 10 відсотків Поляків. Ще перед признанням Польщі, але вже підчас мирової конференції, Польща знайшлася відразу у трох війнах. З одного боку билася вона з Чехословаччиною за буглеві поклади у Тешині, з Українцями — за Східню Галичину та з Советами — за пограничні землі.

Війну з Чехословаччиною полагоджено скоро, але війна з Українцями була дуже скомплікована, бо було тут дві партії. Протибольшевицька партія Українців злучилася вкінці з польським військом проти большевиків, а це вже саме лишило на ласку і неласку Польщі всіх Українців. Кінець війни з большевиками був такий, що Польща війну програла та мусіла приняти понижаючий мир у Мінську, дня 17 серпня 1920 р. Але заки підписано договір, французька армія помогла відбити большевицьку армію назад і тому 12 жовтня 1920 р. підписано у Ризі понижаючий договір для Росіян. Власне тут Польща дістала від Росії згоду, на забрання коридора до Латвії, 135 тисяч кв. кільометрів Білої Руси, Волинь і Східню Галичину. Але така угода не вийде на користь Польщі, бо чиж можна припустити, щоб Росія і Німеччина були так дуже постійно ослаблені, щоб позволили Польщі затримати на завжди ці землі, які вона вкрала, і ті землі, що інші для неї покрали від інших?

По підписанню угоди в Ризі Польща при помочі Франції прилучила ще три території до своєї держави. А забрала Польща ці землі правом сили, а від Ліґи Націй вимусила на це згоду. Все це форсувала Франція.

Хто були Українці? Ось їх коротка історія:

"Eastern Galicia declared its independence at the end of 1918, after the collapse of Austria-Hungary. Under the old Austrian rule its inhabitants, Ukrainians, had struggled long and successfully against the Poles and were just getting control of the country when the World War broke out. Although the cities contain mostly Poles and Jews, the province is overwhelmingly Ukrainian. The Poles have about 10 per cent and the Jews 15 percent. In May, 1919, the Poles invaded Eastern Galicia, and in July secured from the Supreme Council the Authorization to occupy the country — two months after it had been done! It was arranged that Poland should hold Eastern Galicia for twenty-five years as an autonomous province, and that there should be a plebiscite in 1944.

"Poland began a reign of terror in Eastern Galicia, suspending the Diet and Provincial Executive on January 30, closing Ukrainian schools, suppressing Ukrainian newspapers, and conscripting Ukrainians by force into the Polish army. When the time came for elections to the Polish Diet, the army was used at the polls to prevent the people from returning Ukrainian deputies. The brutality of the Polish army and the methods of the Polish Government in Eastern Galicia are as bad as anything the Germans and the Russians have ever done. This is a strong statement, but it is based upon unimpeachable testimony. I have only recently heard accounts of punitive expeditions to the villages in the Przemysl district that might have been written about Europeans in central Africa. At Przemysl the Ukrainian recruits marched handcuffed through the streets singing patriotic songs. This is how Poland is raised her armies!

"Notwithstanding the determination of the Eastern Galicians to have nothing to do with their age-old enemies, on March 16, 1923, the Council of Ambassadors at Paris alloted full sovereignty over Eastern Galicia to Poland. Former Secretary Colby was in Paris, retained by the Ukrainians to plead their cause. But he was refused a hearing. The Ukrainians were ignored. The decision was made solely at the suggestion of France, who had received from Poland control of 50 per cent of the oil-wells and 75 per cent of the refining factories in Eastern Galicia as security for a loan of 400,000.000 francs for military purposes. As a last resort, the Ukrainians requested that the status of their country be referred to the League of Nations or the Hague tribunal. As they did not have the backing of a great power, as the Poles had, the request was ignored. This settlement of the Eastern Galician question creates a large and dangerous Alsace-Lorraine in eastern Europe. None who knows local conditions, doubts that Ukrainia will eventually intervene on behalf of her "oppressed brethren", with the backing of Russia."

З повищого довідуємося, як то Франція маневрувала поза кулісами, щоб Галичину віддати Польщі.

Повищі цитати мусимо трактувати як щось дуже серіозне, коли зважити факт, що Гібонс спеціяльно був висланий аж до Галичини, щоби провірити цілу справу для американського уряду.

—o—

Цей самий автор в іншій книжці (The Reconstruction of Poland and the Near East) на стороні 45 і 46 пише про Галичину й Українців таке:

"The Central Powers are attempting to limit Poland on the east and north-east by constituting Lithuania into an independent kingdom, which it historically was before the union with Poland. Eastern Galicia, outside of the city of Lemberg, is overwhelmingly Ruthenian in population, and attached to the Ruthenians (Ukrainians) of the limitrophe Russians provinces. The Ukrainian movement demands the separation of the south-west provinces from Russia, including the cities of Kieff and Odessa. The Ruthenians or Ukrainians tell us that they are the nation distinct from the both Russians and Poles, and far greater in number than the latter. Like the Lithuanians, they, too, have their history of days before the Polish and Russian conquests. When we go into the history of national movements in eastern Europe, we see that Russia is as much a composite empire as is Austria-Hungary. If the demands and sufferings of these races in subjection to Russia are less known than the similar aspirations and persecutions of the races subject to the Habsburgs, it is only because they have been less advertised. In the first month of the Russian Revolution, a surprisingly large number of Ukrainians demonstrated in the streets of Petrograd, demanding that their national claims be recognized by the new Government. The Russian Socialists — at present in control — favor federalism as the underlying principle of the Russian republic, and are inclined to encourage national revendications of Ukrainians, Armenians, Georgeans, etc."

Повище згадені дві книжки американського дипльомата є одним з найліпших матеріялів, які можнаб знайти в анґлійській літературі про українську справу.

—o—

КНИЖКИ ДЛЯ „ЗАБУТИХ ГРОМАД".

Достава, верхом коней, книжок читачам у гірських місцевостях стейту Кентокі; збирання матеріялу до читання для сільського населення стейту Місісіпі; закладання читалень там, де нема бібліотечних уладжень та досліджування потреб книжки у ріжних малих громадах, це одні з точок, включені у звиш тисячі „бібліотечних плянів", котрі дають тимчасові заняття безробітним учителям та бібліотекарам Краєвою Адміністрацією Негайної Допомоги.

Ті пляни висвітлюють ріжнородну діяльність американських публичних бібліотек, виконувану сьогодні по громадах. Публична бібліотека це не тільки місце для безплатного випозичування книжок читачам. Новітня бібліотека старається вдержувати тісні звязки з читаючою публикою, студіює вимоги своїх читачів, дає належні поради тим, котрі шукають підручників для вибору правильного читання. У громадах, де є багато населення чужинецького роду, можна часто дістати книжки в їх рідній мові. Сотки бібліотек за принятими програмами перетворились у громадські осередки, де люди приходять дискусувати не тільки зміст книжки, але таксамо обговорюють соціяльні та громадські питання. Лекції, відчити та ріжні вистави влаштовують у місцевих бібліотеках, а крім того вони часто служать за шкільні льокалі для відбування курсів народоправства, горожанства, чужих мов, домашньої економії, тощо.

Діяльність, фінансована Краєвою Адміністрацією Негайної Допомоги (ФЕРА), в головній мірі йде по лінії програм та услуг бібліотеки. Наприклад, у повіті Ленслі, стейту Кентокі, де стрімкі гори є на перешкоді модерної транспортації, заведено подорожну бібліотеку. Робітниці перевозять верхом на конях книжки у шкіряних торбах, привязаних по обох сторонах сідла. Через гори, долини, яри та мочари перевозять їх у відсталі оселі. Чотири жінки, виконуючи таку працю, доставляють літературу до 57 гірських селищ.

У стейті Місісіпі за програмами бібліотеки виконують доставу книжок та часописів у недоступні сільські округи. У багатьох околицях „бібліотеки на колесах", себто вози, наповнені ріжнородною літературою, доїжджають до закутин, де передтим нічого не знали про бібліотеки. У громадах, де нема льокалів на приміщення бібліотеки, питання розвязано ріжними способами. Часто кілька поличок з літературою приміщують на ґазолінових стаціях, в гаражах, крамницях на розі вулиць, в домі місцевого вчителя або священика, що служить за бібліотечні кватири.

В той спосіб кілька тисяч умових робітників одержали заняття у ріжних стейтах при сортуванню книжок, зладжуванню катальоґів, поазбучних виказах, списі інвентара, описуванню змісту книжок та ліст читанок, переписуванню рідких місцевих історичних документів, веденню випозичальних записів, тощо. Професійних робітників призначено до виконування праці на основі допомогових робіт, помагаючи при бібліотечних столиках, нагляду в громадах дитячого читання та оповідання, закладання та ведення громадських читалень, провірювання потреб книжки в ріжних громадах, тощо.

У Дітройті, в Гавергіл, Масс., та в повіті Метю, Вірджінія, жінок на допомозі затруднено до направи книжок, по обчисленню чого виказалося, що вони зреперували 150 тисяч примірників. Припадково багато жінок навчилися штуки оправи та направи книжок.

Звиш десять тисяч жінок одержали заняття через ці бібліотечні пляни. Округи в Злучених Державах, де попередньо мало думали про книжку та бібліотеку, розвинули бажання до читання. Сподіваються, що значну частину тої діяльности будуть продовжати. У численних місцях, де збуджено охоту до початків тої діяльности через державну допомогу, надіються, що стараннями самих громад будуть стало продовжатись бібліотечні услуги без дальшого уділювання допомог, а саме власними силами.

ФЛІС.

КРЕШУТЬ КОЛЕСА ВОГНИСТІ

Іде гучно колісниця,
Мчать коні товсті, клубисті,
По небес безкраїм шляху
Крешуть колеса вогнисті.

Крешуть колеса вогнисті,
Іскри сипле сіра криця,
Аж стрисаються простори
Й будиться зі сну землиця.

Будиться зі сну землиця
Й чорне лоно розкриває,
А ту постіль, що в ній спала,
Буйний вітер розвіває.

Іде громом колісниця
По луковім неба мості,
А на ній Весна-царівна
До Землиці іде в гості.

Іде спішно, везе дари,
Щоб Землю голу одіти
Тай на її чорне лоно
Стелить трави, сиплє цвіти.

Анастасія Рибакова.

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР, ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 18th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урядові години: рано від 10 до 12, вечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ПРОЧИСТІТЬ НИРКИ З ОТРУТИ І ПЕРЕСТАНЬТЕ ВСТАВАТИ НОЧАМИ

Тисячі мужчин і жінок дивуються, чому біль у крижах докучає їм, чому часто в ночі мусять бігати до кльозету, чому їх сеч є мізерна, а часами гостра й пекуча.

Якаенебудь з цих признак означає, що ваші нирки і міхур потребують догляду тепер, доки ці малі признаки ще не розвинулися в серіозний клопіт.

Щоб усунути тріяльні засоби і квас з нирок, успокоїти подражнений міхур і дати їм здорову діяльність, купіть 35-центову коробку GOLD MEDAL Haarlem Oil Capsules і вживайте відповідно до припису.

Цей нешкідливий, випробуваний і правдивий лік завдяки функціоне. Ви будете чутися ліпше в кількох днях. Цей дуже чинний очевий середник і відживлювач нирок віддаляє сечевий квас з тіла, який часто спричиняє муки в суглобах, сіятику і нюрітис. Одначе запевніться і дістаньте GOLD MEDAL Haarlem Oil Capsules— оригінальні і правдиві — прост з Гарлем у Голяндії. Всякі добрі річи є наслідувані. (2)

НОВІ НАЗВИ МІСТ У НОРВЕҐІЇ.

Відомо є, що в Норвеґії перемінили назву головного міста Крістіянії на Осльо.

Та мало хто знає, що таксамо 1-го січня 1930 року змінили назву міста Дротгейму на Нідарас. Це значить „Нова Ніда". Люди бунтувалися проти тієї зміни та протестували.

На це законом із 6-го березня 1930 р. наново змінили назву міста. Відтоді це місто зветься Дронтгейм. Ця назва доволі схожа на назву Дронтгайм, як Німці зовуть те місто.

ZALEPSKY COAL CO.
LEHIGH, WILKES-BARRE, SCRANTON COAL, KOPPERS, COKE & BLUE COAL
КУПУЙТЕ ТЕПЕР ПО НАЙНИЩИХ ВЕСНЯНИХ ЦІНАХ.
СКОРА І ОСОБИСТА УСЛУГА.
14 BRENNER STREET, NEWARK, N. J.
Phone: Essex 3-2669.

НЕМА ЗАСТУПНИКА

Ніщо, тільки час може вдосконалити й закріпити посмертну обслугу; на роки обслуги нема заступника.

Що ми були діяльними в нашім званню ще від 1900 року, це є річ першорядної ваги. Організація з меншим досвідом не може мати під собою такого певного ґрунту.

STEPHEN J. JEWUSIAK & SON
FUNERAL DIRECTORS
77 Morris St., Jersey City — Phone: Bergen 4-5989
34 E. 25 St., Bayonne — Phone: Bayonne 3-0840

ЯК ПОВСТАЛА „ГАЗЕТНА КАЧКА".

Тому кількадесять літ, коли журналістика в Европі, так сказати, була ще в пеленках, редактор „Кельніше Цайтунґ" хотів якнайгостріше відділити урядові вістки від приватних. Тому перед вістками з приватних джерел у ґазеті давав шифру „Н. Т." (латинські слова: „Нон тестатум" — себто „не провірено"). Коли не було шифри, то було знати, що то вістка урядова й ґарантована. Дві латинські букви „н" і „т", читані разом, дають німецьке слово „енте" — що значить „качка".

НОВІ ПОСЕЛЕНЦІ АЛЯСКИ

Двісті американських родин з приблизно тисячу осіб, котрі під цю пору знаходяться на допомоговім списку стейтів Мішиґен, Міннесота і Висконсин, незадовго дістануть можливість поселитись на земельних наділах урожайної долини Метеноска на Алясці. Зголошені поселенці відїдуть на Аляску з міста Сеатль іще цього місяця. Там вони застануть приготовані шатрові оселі, що на них ожидають їх тепер будують чотириста теслів та майстрів з західнього побережа Злучених Держав, котрі потім будуть продовжати будування деревляних домів для прибуваючих осадників.

На підставі пляну розбудову в долині Метеноска виконає Сільський Відділ Відбудови при Федеральній Адміністрації Негайної Допомоги. Коли взяти під увагу той факт, що доба осадництва у Злучених Державах іще не минулась, пляни тепер розбудовують у той спосіб, щоб охоронити осадників перед багатьома труднощами, яких зазнавали перші американські поселенці. Заки наступить зимова пора, вони будуть приміщені у вигідних домах з текучою водою та санітарним уладженням. Необхідне хліборобське знаряддя чи запотребування, включно до тракторів та живого інвентаря, буде негайно перевезене до осадництв.

Кожна родина осадника одержить шмат виправленої землі, обшару сорок акрів, котрої вартість, включаючи забудування та знаряддя, буде виносити коло три тисячі долярів, котрий то довг осадник зможе сплачувати тридцять років. Сподіваються, що осадницькі родини почнуть робити виплати тої залеглости від пятого року. Опроцентування буде виносити по три відсотки, але їх не будуть стягати на протязі перших чотирох років.

Осадництво знаходиться в положенню 125 миль від портового міста Суард на Алясці, біля залізничої дороги. Суходіл обнимає приблизно 128 тисяч акрів землі, з чого 34,040 акрів це публична власність. Земля є врожайна, бо хоч довга зима і коротке літо, то надається на молочні господарства, де теж родяться найкращі земельні плоди. Плянують оснувати там громадський осередок у Палмер, невеликому селі тої долини; збудувати школу на приміщення чотириста дітей; молочарню, шпихлір і такі крамниці, яких потреби будуть вимагати. Також збудують церкву без означення будьякого віроісповідання.

Вигляди хліборобства на Алясці.

Аляска є власністю Злучених Держав від 1867 року, коли то куплено її від Росії за суму $7,200,000. Аляску з загальним побережем, 26 тисяч миль довготи та одну пяту величини Злучених Держав, здавна вважають як землю ледів та снігів. Але фактом є, що три четверті частин Аляски знаходяться у смузі північно умірковаваної температури, а тільки одна пята в полярній окрузі. У полудневій Алясці підсоння є лагідніше від температура в багатьох сторонах Злучених Держав, хоч уполблизу внішніх заливів є багато холодніше.

Аляска вславилася своїм золотом та іншими мінералами, куди то відбувалося чимало „виправ по золоте руно", коли тисячі людей зі Злучених Держав та Канади спішили туди в надії негайного придбання великих маєтків. Добування золота є дальше головним промислом, бо вивозять річно золоті руди вартості пересічно на суму $9,000,000. Риболовство це головна торговля, а передусім ловля та пакування лососів. Інші успішні підприємства це управа землі, хліборобство, годівля скотини, деревний промисл та хованя північних оленів для ринків збуту. Кожнорічний приїзд туристів приносить чималі прибутки, що перед теперішньою економічною скрутою доходило до обильних розмірів.

Загально населення Аляски, за переписом з 1930 року, виносило несповна 60 тисяч, з котрого то числа майже одна половина це Індіяни. Людей білої раси, тамошнього роду, було 18,500, а чужинецького роду 10,200. Долина Метеноска, де осадники зі Злучених Держав мають поселитись, обнимає тепер усього 117 родин а з приїздом нових осадників збільшиться майже втроє. Обчислено, що на основі признаних по сорок акрів землі на родину у згаданій долині може ще додаткового приміститись яких 850 родин.

ФЛІС.

ТАЙНИ МУРАШОК.

Багато вчених призадумувалися вже над тим, звідки мурашки беруть воду в посуху. Д-р Лівінґтон думав, що вони витворюють вогкість штучно з відповідних складників. Щойно тепер південно-африканський учений Е. Н. Маре знайшов справжню розвязку цієї загадки. Ось що пише про це „Морнінґ Пост".

Відоме є в південній Африці, що навіть після трилітньої посухи, коли на землі нема ні одної стебелинки зеленої трави, гнізда білих мурашок (термітів) пересичені водною парою. Припадок дозволив ученому Маре відгадати цю загадку. На трансвальській фармі копали криницю і д-р Маре й інші попали на щиб проміром півтретя цаля, що йшов у глибину землі та вів із сусіднього мурашлища більше як 66 стіп глибоко, аж до місця, де була вода. Вгору та вниз цибу мандрували безчисленні ряди термітів, що транспортували воду для підливання мініятурних городів, у яких плекають грибки, що є поживою цього роду мурашів. Д-р Маре поробив аніліновою фарбою значки на мурашах і так переконався, що вони не перепиняли роботи ні в день ні в ночі. Пів години мандрувала мурашка до криниці і назад уже з водою. В ночі ряди мурашок збільшувались. Видно, робітники-мурашки в дня мали іншу роботу, а в ночі могло їх більше носити воду. Д-р Маре запримітив теж, що хоч наводнюючий шлях ішов зигзаковато на захід і схід, то не було закрутів на північ і південь. З того вчений здогадується, що ті мурашки, таксамо як австралійські, підлягають впливам магнетичної сили, що є прикметою землі.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ПОШУКУЮ своїх двох братів, Йосифа і Михайла **ГЕРМАН.** Йосиф літ 30, перебував у Гарвуд, а Михайло літ 50, коло мягкого вугля у West Virginia. Походять з села Горельці, повіт Ліско. Прошу їх приїхати або дістати відомости, бо є справа маєтности до полагодження. Хто знає би про місце їх перебування, нехай ласкаво повідомить на адресу: 111-3

CATHERINE MELNYK (Herman),
538 — 7th St., Allentown, Pa.

УКРАЇНСЬКА РОДИНА
пошукує хлопця взяти за свого. Першенство має сирота від українських родичів, і знання української мови від 7 до 9 років. По інформації треба голоситися на адресу: 110-11
L. B. c/o "SVOBODA",
P. O. Box 346, Jersey City, N. J.

РІЖНОГО РОДА ФАРМИ.
58-акрова фарма, 10 акрів ліса, 5 акрів саду, вода в хаті, ріка плине через ліс, дві барні, дім на 5 кімнат, 4 милі від Flemington, N. J., дуже добра без камінних земля. Ціна $2,500. Голоситись до: 108-9-11
MICHAEL GELLNER,
RINGOES, N. J.

ФАРМА НА ПРОДАЖ,

100 акрів, близько міста і стейтової дороги, 80 акрів чистої землі, 20 акрів ліса. Дім 10 кімнат, барна і інші будинки, вся машинерія і знаряддя. Всьо в якнайліпшім порядку. 6 беворог, 100 курей, 2 коні. Ціна $4,000. Готівки треба $2,000. По інформації голоситись до: 110-11
D U C H,
84 E. 7th ST., NEW YORK CITY.

Пошукую МАРІЇ ҐАБРІЛ, літ 15, стіп і 3 цалі висока, червоняве волосся, пішла з дому ще 2-го вересня 1934 року і досі не вернулася. Хто дасть нам про неї знати одержить $25.00 нагороди. Всі інформації прошу ласкаво висилати на адресу: 109-11
МАРІЯ КОСОВАН (Матір),
P. O. Box 273, Manville, N. J.

Д-р МИХАЙЛО ЯНКОВИЧ
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР-ХІРУРГ.
Урядові години:
Від 1—3 пополудні і від 6—8 вечір
В неділі після умови.
637 SO. 12th ST., NEWARK, N. J.
Tel. Bigelow 3-1687.

ПЕТРО ЯРЕМА
УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ В BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: Orchard 4-2568

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ. (24)

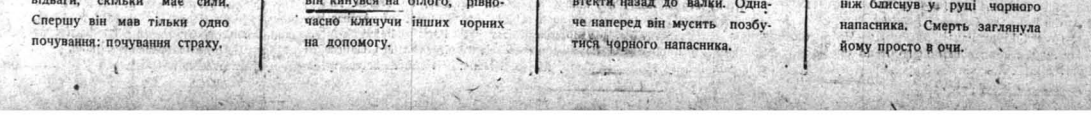

Як Станислав Обровський попав на чорного войовника, він станув лице в лице з подією, перед якою його все життя захорояло. Ця подія мала вирішити, чи має він стільки відваги, скільки має сили. Спершу він мав тільки одно почування: почування страху.

Одначе чорний був неменше здивований, як Обровський. Він певно думав, що це всі білі кинулися до атаки. Він волів утікати: одначе білий уже був занадто близько. Отже він кинувся на білого, рівночасно кличучи інших чорних на допомогу.

Обровському вже було запізно втекти від рук дикого Басута. Як він не зробить щось скоро, то дикун його вбє. Як йому вдасться позбутися дикуна, він буде могти втекти назад до валки. Одначе наперед він мусить позбутися чорного напасника.

Досі Обровський стрічався тільки з уявленими небезпеками. Тепер він вперше стояв перед справжньою небезпекою. Чорний схопив його за одіж і Обровський побачив, як ніж блиснув у руці чорного напасника. Смерть заглянула йому просто в очи.